

REFLEXE ČINNOSTI

AGENTURY PRO

SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V

ROMSKÝCH LOKALITÁCH

DŽENO, O.S.

PRAHA

2010

Motto:

„Cílová skupina Agentury se neomezuje pouze na příslušníky romského etnika. Sociální vyloučení nechápeme jako problém etnický, nýbrž především sociální“, řekl Bronislav Podlaha, manažer Agentury a lokální koordinátor pro Cheb a Most.“

In.: <http://ww.ta-gita.cz/aktualne/romska-agentura-zapoji-i-vietnamskou-komunitu/>

"Agentura se k Romům víceméně vůbec nedostane. Respektive, ani jsem nepostřehla, že by měla potřebu se tam dostat."

In.: <http://www.ct24.cz/domaci/81369-reseni-situace-romu-prichazi-pomalu/>

„...dosavadní vývoj ukazuje, že špatně ukotvená, nevybavená a organizačně a finančně „invalidní“ Agentura spíše situaci v obcích a institucích ještě více zkomplikuje, než ulehčí. Tento negativní parametr institucionální infrastruktury a dosavadního procesu je třeba považovat za prokázaný.“

In.: Materiál „Strategie boje proti sociálnímu vyloučení - Pracovní studie pro formulaci a implementaci politiky začleňování obyvatel vyloučených lokalit do české společnosti a její sociální a ekonomické struktury“, který pro ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a menšiny vypracovali společnosti GAC a Socioklub.

Úvod

Předkládaný text není zevrubná analýza; pro tu není dostatek dat. Každý pozorný čtenář dokumentů, vážících se k činnosti Agentury, velice brzy zjistí, jak málo skutečných dat obsahují, a že se jedná spíše o proklamace cílů, postojů ne-li přímo emocí. Jsme přesvědčeni, že existuje odůvodněný předpoklad, že takovými daty nedisponují ani zaměstnanci Agentury ani jejich nadřízení.

Při zpracování tohoto dokumentu jsme oslovili se sumou otázek ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a menšiny M. Kocába, primátory a starosty dvanácti pilotních lokalit. Konzultovali jsme s nevládními organizacemi působícími v lokalitách, krajskými koordinátory a dalšími experty. Zásadně vycházíme z otevřených zdrojů, které jsou dostupné každému zájemci o činnost Agentury. Výsledkem je tato reflexe, která shrnuje naše postřehy ve třetím roku působení Agentury.

Věříme, že tímto dokumentem se nám podaří vyvolat obecnou odbornou diskusi, protože jsme stále přesvědčeni, že koncept Agentury je pro Českou republiku jako aktivní nástroj vládní politiky potřebný. Dnes více než když před tím i když v jiné podobě, se snaží realizovat současné vedení odboru pro sociální začleňování v romských lokalitách.

Ivan Veselý

Místopředseda Rady vlády pro záležitosti romské komunity

Předseda sdružení Dženo

1. Založení Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách

Agentura vznikla usnesením Vlády České republiky ze dne 23. ledna 2008 č. 85. K vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, ve kterém Vláda ČR schválila návrh pilotního projektu; ten je obsažen v části III. materiálu, včetně návrhu finančního a personálního zabezpečení v letech 2008 – 2010. Založením Agentury se Vláda ČR rozhodla reagovat na negativní vývoj v romských sociálně vyloučených lokalitách v ČR (v souladu s informacemi obsaženými v „Analýze sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“¹, zpracované společností GAC, spol. s r.o. v roce 2006 pro Ministerstvo práce a sociálních věcí). Dle výše zmíněného usnesení vlády, navzdory faktu, že Česká republika přijala některá opatření a zavedla některé nástroje vedoucí k sociálnímu začleňování, její aktivity se jeví nadále jako nedostatečné.

I když se to na základě mediálních informací tak jevílo², Agentura nevznikla jako samostatný subjekt, nýbrž v pilotní fázi byla včleněna jako odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách do struktury Úřadu vlády. Tímto již na počátku došlo k výraznému omezení činnosti Agentury³ a také došlo k dvojkoľejnosti v řízení. Personálně, organizačně a ekonomicky ji řídí vedoucí Úřadu vlády, odborně a metodicky spadá do kompetence ministra, ve kterého působnosti jsou lidská práva a menšiny. Ministr nemá vlastní ministerstvo, disponuje pouze malým aparátem a metodicky má dosah na sekci lidských práv a národnostních menšin, do které byla Agentura začleněna. Vztah podřízenosti či nadřízenosti, mezi Agenturou a Radou vlády pro záležitosti romské komunity a její kanceláři neexistuje. Jedná se o dva samostatné subjekty. Samotný ředitel Agentury má v rámci tohoto systému minimální pravomoci. Organizačně jsou mu nadřízeni: náměstek ministra, ministr, ředitel sekce ekonomické ÚV a vedoucí Úřadu vlády⁴. Agentura v rámci Úřadu vlády nemá žádné mimořádné postavení a musí dodržovat směrnice ÚV jako jakýkoli jiný servisní odbor ÚV. Jak jsme se už výše zmínili, toto zřejmě již v úvodu činnosti Agentury činilo značné potíže. Ukazuje se, že k odstranění potíží bylo přijato usnesení Vlády ČR (ze dne 9. 6. 2008 č. 731 o změně usnesení vlády ze dne 23. 1. 2008 č. 85)⁵, k vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách a k informaci o organizačním zajištění činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, kde v části IV. je možné nalézt podrobný přehled o organizačním zajištění činnosti Agentury v rámci Úřadu vlády ČR.

¹ http://www.mpsv.cz/files/clanky/3043/Analyza_romskych_lokalit.pdf

² Např.: Vznikla Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách ...“Nová instituce zahájila svoji činnost ve dvanácti obcích a mikroregionech České republiky“...
<http://www.euractiv.cz/socialni-politika/clanek/vznikla-agentura-pro-socialni-zaclenovani-v-romskych-lokalitach>

³ Již na počátku, bylo zřejmé, že Agentura nebude moci financovat žádné „investiční programy“, posléze, v průběhu několika měsíců činnosti se ukázalo, že je v jistém rozporu s kompetenčním zákonem a dalšími normami vážícími se k činnosti Úřadu vlády, jakékoli financování projektů v lokalitách a ve druhé polovině roku 2008 došlo k utlumení a posléze i zastavení těchto finančních toků.

⁴ www.vlada.cz

⁵ Všechny usnesení Vlády ČR vážící se k činnosti Agentury, lze při troše trpělivosti dohledat na netu, i když nejsou přehledně seřazeny ani na www.vlada.cz, ani na agenturním webu www.socialni-zaclenovani.cz (stav k 28.2. 2010)

2. Úkoly Agentury

Za základní cíl Agentury v souladu s výše zmíněným usnesením lze považovat snižování a eliminace sociálního vyloučení v sociálně vyloučených romských lokalitách prostřednictvím tvorby a realizace komplexních lokálních strategií. Napomáhání (prostřednictvím know-how a finančních prostředků) místním partnerům při vzniku komplexních, lokálních podmínek na míru šitých, strategií zaměřených na eliminaci sociálního vyloučení v romských lokalitách.

Další z důležitých úkolů Agentury je podporovat vznik lokálních partnerství obcí, nestátních neziskových organizací, škol, firemních a podnikatelských subjektů a dalších institucí na místní úrovni.

Nedílnou součástí činnosti Agentury dle usnesení vlády je i získávání zdrojů pro financování projektů v lokalitách. Z předpokládaných zdrojů pro financování projektů lokálních partnerství jsou to především: Operační programy EU; Dotační programy ze státního rozpočtu; Grantové programy samospráv; Nadační zdroje; Soukromé zdroje. Přímo z usnesení vlády vyplývá úkol předložit žádost o finanční podporu v rámci oblasti podpory „3.2 Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit“ operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost, Ministerstva práce a sociálních věcí formou individuálního projektu, ze kterého budou financovány aktivity v lokalitách projektu Agentury.

V souladu s usnesením Vlády ze dne 9. června 2008 č. 731 o změně usnesení vlády ze dne 23. ledna 2008 č. 85, bylo úkolem ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a národnostní menšiny vypracovat a vládě předložit nejpozději do 31. března 2009 legislativní úpravu právní subjektivity Agentury.

Důležitým úkolem Agentury je přitáhnout k řešení problému samotné Romy.

Jako poradní orgán ministra a pro zpětné vazby byl koncipován Monitorovací výbor. Dle Statutu MV⁶, má výbor dále sledovat pokrok v dosahování cíle Agentury, monitorovat účinnost a efektivnost činnosti Agentury, schvalovat výběr pilotních lokalit či financování projektů a schvalovat podněty pro legislativní iniciativy.

Podrobně rozepsané úkoly včetně podrobných indikátorů dopadu činnosti Agentury na lokality jsou obsahem obou již zmiňovaných usnesení.

⁶ http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture/cat_view/58-o-agentue/79-monitorovaci-vybor

3. Reflexe problému

Co se týče realizace komplexních lokálních strategií, je ve třetím roce realizace pilotního projektu Agentury dokončena jediná.⁷ Agentura disponuje velkým vnitřním i externím potenciálem pro zpracování analýz, čehož výsledkem jsou některé velice kvalitní texty. Například situační analýzy Janova a Chomutova; doposud však tyto možnosti byly využívány nedostatečně. Výsledkem je zmiňovaný fakt, že i když přijímá Agentura další obce do projektu, doposud nebyly připraveny ani východiskové strategické dokumenty pro smysluplnou a systematickou činnost v lokalitách. Pro úplnost je ale potřeba dodat, že některé obce, jako například Ústí nad Labem, již takovýmito strategiemi disponují a připravili si je v minulém období.

Všechny lokální partnerství zahájily svou činnost do září roku 2008 a navzdory různým problémům, které provázejí činnost LP se zdají být právě tyto platformy nejpozitivnějším výsledkem činnosti Agentury.

Agentura nevznikla jako samostatný subjekt. Nejednoznačnost a nejednotnost řízení Agentury a identifikace jejich pravomocí činili od počátku značné potíže. Tyto skutečnosti se promítly zejména do financování; tedy do toho co nejvíce subjekty na lokální úrovni očekávaly. Dle výše zmiňovaných usnesení vlády měly být financovány z opatření 3.2 Podpora sociální integrace romských komunit OP LZZ prostřednictvím individuálního projektu s názvem Agentura v romských lokalitách subjekty a projekty na lokální úrovni. Žadatelem o podporu byl Úřad vlády ČR. Celkový rozpočet projektu činil 100 mil. Kč. Tento IP doposud realizován nebyl. Finanční prostředky, které by měla Agentura distribuovat do lokalit, zůstávají k 28. 2. 2008 pouze v rovině příslibů a přání⁸. Zvenku se jeví vše tak, že Agentura není schopna distribuovat finanční prostředky do lokalit skrze svůj vlastní aparát a proto se snaží dostat, jako jakýsi prostředník mezi strukturálními fondy, které jsou v kompetenci MPSV a subjekty působící v lokalitách pilotního projektu. Pokud je tato identifikace správná, jedná se o další komplikaci v toku finančních prostředků ke konečnému příjemci.

Samotný věcný záměr zákona o Agentuře byl skupinou expertů (z nichž jeden je současný náměstek ministra) připraven již ve druhé polovině roku 2008. Od nástupu nového vedení Agentury dochází k zásadní redefinici obsahu zákona. Již v polovině roku 2009 ministr veřejně v otázkách Václava Moravce oznámil svůj věcný záměr zákona předložit „v průběhu září, nejpozději října“⁹ vládě. Bohužel se tak nestalo a v odpovědi na naši otázku v jaké fázi je příprava zákona, nám ministr sdělil, že v současnosti připravuje věcný záměr zákona pro předložení ne vládě, ale pouze jejímu orgánu - legislativní radě vlády. Ministr nepřetržitě oddalování předložení zákona opakovaně zdůvodňuje jakýmsi vypořádáním připomínek. Přitom je zřejmé, že takovýto zákon bude vždy budit připomínky, a úplné vypořádání všech připomínek nikdy nebude možné, pokud se obsah zákona nestane natolik přijatelným pro všechny strany, až nebude mít vlastně žádný konkrétní obsah. Tento názor podporuje

⁷ „Sluknovsko je první lokalitou, v nichž Agentura působí, kde byl tento strategický dokument dokončen. Je konkrétním výsledkem spolupráce zástupců obcí a měst a dalších subjektů podílejících se v tomto regionu na začleňování chudých obyvatel sociálně vyloučených lokalit koordinované vládní Agenturou,“ říká ministr pro lidská práva Michael Kocáb, Praha, 22.2.2010“

<http://www.socialni-zaclenovani.cz/hlavni-stranka/item/112-projekty-na-sluknovsku-se-zameri-na-zamestnanost-a-vzdelavani>

⁸ Agentura chce na integraci Romů rozdělít až 750 mil. korun.

http://www.romea.cz/index.php?id=detail&detail=2007_7154

⁹ <http://www.ct24.cz/domaci/64620-ministr-kocab-chce-celorepublikovou-agenturu-pro-romskou-integraci/video/1/>

fakt, že i samotné usnesení o zřízení Agentury bylo vládě předloženo s rozporem některých ministerstev. Místo toho, aby ministr svým zásadním postojem předložil vládě odborně připravený kvalitní zákon o agentuře, nepřetržitě dochází k vypořádávání připomínek. Tím se přijetí zákona v standardním legislativním procesu v tomto roce stalo nemožným. Je tak ohroženo pokračování pilotního projektu Agentury po roce 2010. Toto riziko však přesahuje dobu mandátu současného ministra a proto nelze předpokládat, že by bylo vládě předloženo ve zbývajícím čase kompletní paragrafované znění zákona. Dle sdělení ministra, které jsme obdrželi, se však v rámci jeho působnosti připravuje i druhá varianta, kde by do účinnosti případného zákona, zůstával projekt Agentury pod Úřadem vlády. Což by vedlo k dalšímu prodlužování nedostatečné činnosti, nečinnosti Agentury, a dále prodlužovalo komplikace Úřadu vlády, kam skutečně subjekt podobného charakteru nepatří.

Není možné obejít ani ideovou změnu charakteru Agentury od příchodu nového ředitele Agentury pro sociální začleňování, který do doby než se stal ředitelem Agentury roky působil ve významné nevládní organizaci¹⁰, s jejichž ideologickým přístupem (ovlivněným zejména pracemi autorů Hirta a Jakoubka¹¹) k řešení sociálního vyloučení se v žádném případě nemůžeme ztotožnit.¹² V tomto hodnocení stojí v jednotě všechny výrazné romské osobnosti.¹³ I když si uvědomujeme, že touto poznámkou se dostáváme za jakousi hranici „politické korektnosti“ a předem se za tuto nekorektnost omlouváme, nelze přehlédnout fakt, kolik bývalých i současných zaměstnanců Agentury je bývalých zaměstnanců oné nevládní organizace a že i bývalé působiště jediného Roma zaměstnaného Agenturou je tato nevládní organizace¹⁴.

Agentura ani ministr nijak zvlášť intenzivně nespolupracují s Monitorovacím výborem, který se setkává minimálně a kromě toho, že schválil výběr pilotních lokalit, nezaložil žádnou pracovní skupinu a možnost rozhodovat o financování projektů mu byla odebrána.

¹⁰ Tiskové zprávy; 23. 2. 2009; 19. Šéfem Agentury Martin Šimáček

„Osm let působí v organizaci Člověk v tísni, v současnosti jako ředitel středočeské krajské pobočky Programů sociální integrace... ..pracovní úvazek má také na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy jako koordinátor individuálního projektu národního (IPN) Centra podpory inklusivního vzdělávání a na Ministerstvu práce a sociálních věcí jako koordinátor IPN Vzdělávání pracovníků odborů sociálně právní ochrany dítěte.“

<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/reditelem-agentury-bude-simacek-53997/>

¹¹ Například: Bronislav Podlaha, Marek Jakoubek, Hrst poznámek ke strukturaci romské osady na východním Slovensku. In Romové: kulturologické etudy T. Hirt a M. Jakoubek (eds.), Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň 2004

¹² Laubeová L., Hrahaňová G., Veselý I.: Sociální vyloučení a pokusy o deetnizaci Romů v České republice In.: <http://www.blisty.cz/art/45789.html>

¹³ Široká diskuse například na stránkách časopisu Romano hangos: KRČÍK, J.: Co znamená nechuť reagovat na hypotézy Marka Jakoubka. In Romano hangos 2/7. Společenství Romů na Moravě o.p.s., Brno 2004

http://www.romanohangos.cz/clanek.php?id_clanek=1630

Další:

BARŠA, P.: Konec Romů v Česku? 2004.

<http://www.varianty.cz/download/doc/texts/8.pdf#search=%22jakoubek%20bar%C5%A1a%22>

HOLOMEK, K.: Komentář ke knize Romské osady v Kulturologické perspektivě autorů Jakoubka a Podušky. In Romano hangos 19/6. Společenství Romů na Moravě o.p.s., Brno 2004.

JARAB, J.: Integrovaní Romové jsou taky Romy. In Romano hangos 2/7. Společenství Romů na Moravě o.p.s., Brno 2004.

¹⁴ Jan Balog - desetiminutovka Tomáše Bystrého

<http://www.romea.cz/romeatv/index.php?id=detail&source=t&vid=lwoczcz-fRg&detail=lwoczcz-fRg>

4. Závěr

- Agentuře se kromě jedné strategie nepodařilo ve třetím roku pilotního projektu připravit na úrovni lokálního partnerství žádné další strategické dokumenty.
- Zásadním pozitivním přínosem k diskusi byly analýzy Situační analýza sociálně vyloučených lokalit na území města Litvínova se zaměřením na sídliště Janov¹⁵ a Zpráva o situaci v sociálně vyloučených lokalitách města Chomutova - s důrazem na exekuční praxi.¹⁶
- Vesměs lze hodnotit kladně všechny analýzy, které Agentura zadala ke zpracování externím subjektům.
- Agentuře se podařilo v první polovině roku 2008 ve všech dvanácti pilotních lokalitách nastartovat lokální partnerství. I když jejich kvalita může být hodnocena různě, je toto nesporný klad činnosti Agentury, že se v každé lokalitě podařilo dostat ke společnému stolu všechny zainteresované strany na řešení problému i když jsou informace o tom, že i ve třetím roce realizace pilotního projektu jsou přetrvávající potíže ve financování tzv. asistencí LP.
- Agentura nevznikla jako samostatný subjekt, ale jako součást Úřadu vlády. Nejednoznačnost a nejednotnost řízení Agentury a nevyjasněné kompetence od počátku činnosti Agentury činili potíže¹⁷ a tyto skutečnosti se přemítli zejména do možnosti finančních toků směrem do lokalit, tedy do toho co nejvíce subjekty na lokální úrovni očekávali.
- Agentuře se do 28. 2. 2008 nepodařilo realizovat individuální projekt (Opatření 3.2 Podpora sociální integrace romských komunit OP LZZ prostřednictvím individuálního projektu s názvem Agentura v romských lokalitách) i když je to úkol obsažený přímo v usnesení vlády a k jeho redefinici vládou nedošlo. Agentura skrze svůj vlastní aparát nedistribuuje do sociálně vyloučených lokalit ani korunu.
- V této situaci přizvat ke spolupráci další obce, potažmo když nejsou vyjasněny otázky financování, lze pokládat za neseriózní vůči všem partnerům. Následovník ministra se dostává do nezavidělné situace, pokud po něm bude vyžadováno plnění nereálních slibů.

¹⁵ http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture/doc_details/15-situani-analyza-soc-vyl-lokalit-na-uzemi-msta-litvinova-se-zamenim-na-sidl-janov-asz-2009

¹⁶ http://data.idnes.cz/soubory/domaci/A091123_TAJ_ZPRAVA_CHOMUTOV.PDF

¹⁷ Na tento fakt jsme již v roce 2008 upozornili slovy: „Bez ohledu na skutečnost, že samotná „Agentura“ byla ustavena před necelým rokem, je možno říci, že tento model „Agentury“ fatálně selhává. Z „Agentury“ je běžný odbor při Úřadu vlády, který má takřka nulové kompetence. Ani v omezené míře, ve které by mohl být funkční, funkční není. Z probíhajícího auditu je navíc zřejmé, že z organizačního hlediska není takovéto uspořádání možné.“ In.: <http://www.blisty.cz/art/44075.html>

- Ministr do 28. 2. 2010 nepředložil vládě zákon o Agentuře a standardní legislativní proces již v principu není možné stihnout a proto zůstává osud pilotního projektu po roce 2010 nejasný.
- Nepodařilo se přitáhnout k řešení problému Romy. Z devětadvaceti zaměstnanců Agentury se pouze jeden hlásí k romské národnosti. Na tomto místě apelujeme na vedení agentury, ať při výběru dalších osmi zaměstnanců v roce 2010, tento fakt zohlední¹⁸.
- Monitorovací výbor Agentury se jeví spíše jako formální struktura složená sice z výjimečných osobností, která má však pouze statistickou roli, což lze odvodit jednak z nízké četnosti jeho zasedání a také toho, že to nejdůležitější a to rozhodování o projektech a jejich financování, bylo usnesením vlády upraveno ve prospěch ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a menšiny i když ke změně stanov Monitorovacího výboru nedošlo.

Shrnuto: I když ministr, v jehož působnosti jsou lidské práva a menšiny deklaruje, že pro sebe považuje za závazné naplňovat Usnesení vlády ČR ze dne 23. ledna 2008 č. 85 k vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, a že se mu podařilo zaktivizovat agenturu¹⁹ faktem zůstává, že pokud pomíneme úkoly, které byly naplněny za působnosti jeho předchůdkyně²⁰, se mu nepodařilo naplnit ani jeden se zásadních úkolů jako je např. zprůchodnění financování Agenturou, předložení zákona, zpracování strategií pro všechny lokality, či přitáhnutí Romů k řešení problematiky.

V tomto období se činnost Agentury omezuje na minimální podpůrné programy, poradenství, případně zajišťování služeb „třetích“ subjektů v lokalitách²¹. Pozoruhodné v této souvislosti je bujení aparátu Agentury, kdy v posledním období měla Agentura 29 zaměstnanců (mimo osob pracujících tzv. na IČO, expertní a právní poradenství) a přijetí další osmi se připravuje v roce 2010.

¹⁸ Na jednání vlády ČR dne 8.3. předložil ministr pod č.j. 218/10 Návrh na změnu usnesení vlády ze dne 23. ledna 2008 č. 85, ve znění usnesení vlády ze dne 9. června 2008 č. 731, k vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách a k informaci o organizačním zajištění činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, kterým se zvýšil počet zaměstnanců Agentury.

¹⁹ Například: http://zpravy.idnes.cz/nepochopeny-ministr-kocab-treba-prijde-nabidka-abych-se-vratil-pby-domaci.asp?c=A100305_155736_domaci_lpo

²⁰ Např. založení lokálních partnerství, vybudování struktury odboru v rámci ÚV a další.

²¹ Typickým příkladem tohoto faktu je například zajištění „Semináře Agentury pro sociální začleňování pro regionální pedagogické psychology“. Na kterých, dle tiskové zprávy, měla vystoupit pracovnice odboru rovných příležitostí ministerstva školství a lektor projektu Varianty ČvT. Celá aktivita spíše odpovídá jiným úvazkům ředitele Agentury (výše citované ČvT, MŠMT a MPSV) než samostatné originální činnosti Agentury.

<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/193--seminare-agentury-pro-socialni-zaclenovani-pro-regionalni-pedagogicke-psychology-68798/>

Naopak ministr zanechává po sobě neblahé dědictví odklonem od původní koncepce Agentury jako účinného nástroje vládní politiky na řešení romské problematiky, čehož důkazem je vypuštění slovíčka „romská“ s poslední verze zákona o Agentuře²², nebo velice ambiciózní materiál „Strategie boje proti sociálnímu vyloučení - Pracovní studie pro formulaci a implementaci politiky začleňování obyvatel vyloučených lokalit do české společnosti a její sociální a ekonomické struktury“²³, který však většina romských reprezentací i značná část státní správy odmítá²⁴.

Jsme přesvědčeni, že Romové jako celek jsou v České společnosti více ohroženi xenofobií a sociálním vyloučením než ostatní složky populace²⁵ a že je neodpuštělné, že možnosti pilotního projektu Agentury nebyly využity beze zbytku k ověření všech možností sociální inkluze v rámci nově budované instituce. Věříme, že po volbách v květnu 2010 bude šance k opětovnému nastartování promyšlené činnosti související se smysluplným budováním Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, která se stane skutečně významným faktorem romské integrace, tak jak to bylo zamýšleno a jak to mimo jiné předpokládá i Koncepce romské integrace na období 2010 - 2013

²² V tomto kontextu není zřejmé, k čemu by takové malé ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo. Navíc MPSV již má odbor sociálních služeb a sociálního začleňování.

²³ Materiál přímo konstatuje, že „předkládaná strategie naopak neřeší problém Romů jako národnostní menšiny“. Přičemž Koncepce romské integrace na období 2010 - 2013 předpokládá na řešení romské problematiky celý komplex přístupů a Agenturu vnímá jako „komplexní program pro integraci Romů, který funguje jako koordinační orgán pro implementaci státní politiky romské integrace na lokální úrovni“. Mimo to, dle našeho názoru se ministr tímto dokumentem dostal do obsahového střetu s vlastní strategií koncepcí romské integrace, kterou Vládě ČR předložil na sklonku minulého roku, výtkou obsaženou v dokumentu, která říká, že „opakovaně přijímané koncepce integrace se neopíraly o poznání, ani teoretické východiska a neodrážely odborný diskurs“.

²⁴ Např. z důvodu naprosto nepřijatelných výroků o jakémisi „etnobysnisu“, který nevybíravým způsobem diskredituje postupně vznikající romské reprezentace. Nebo romskou minoritu urážející pseudo analýzy romské rodiny: „Důraz na samostatnost je však v přímém rozporu s podstatným znakem romství, se vzájemnou závislostí všech, která stmeluje romské rodiny“. Zajímavostí je, že jsme nikde nezaznamenali otevřenou výzvu, (například na stránkách vlády, rady pro záležitosti romské komunity, nebo Agentury) všem subjektům na zpracování takto zásadního dokumentu, což jenom potvrzuje podezření, že vznikla „jaksi na objednávku“.

²⁵ Do jisté míry toto potvrzuje i výše zmiňovaný materiál slovy, že „se dosud prakticky nedaří řešit (problematiku) do té míry abychom mohli mluvit o obratu nepříznivého vývoje, namísto jeho tlumení pomocí zvyšování výdajů sociálního, bezpečnostního, ale i komunálního a regionálního původu. Přitom jde o značné náklady sociální, ekonomické i finanční, které se v čase kumulují a rostou.“, nebo konstatování, „že i plně integrovaná část romské menšiny je vystavena projevům rozšířené etnické netolerance, nezanedbatelného podílu rasismu a rasové diskriminace v každodenním životě i ve správní praxi českých úřadů, v přístupu ke vzdělání a k dalším veřejným službám a statkům. Ani integrovaným romským rodinám se nevyhýbá hrozba etnického násilí a extremismu, lhostejnost či dokonce sympatie části veřejnosti k rasismu“